

Dienst van woord en gebed

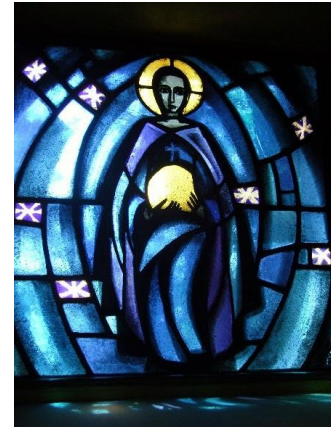
Voorganger: Ds. Erik van Halsema

Gezamenlijke dienst van Morgenster en Regenboogkerk

Schriftlezing Oude Testament: Exodus 20: 18-24

Tweede Schriftlezing: 1 Petrus 5:8-11

Schriftlezing Evangelie: Lucas 24: 49-53

Ascension, Taizé

Overweging

Zowel voor de Morgenster als voor de Regenboogwijk is dit een bijzondere viering van Hemelvaart. Voor de Morgenster is het bijzonder want het is jaren terug dat we in onze wijk dit feest gevierd hebben. Ik weet niet precies wanneer, maar op een gegeven moment is het van de liturgische kalender gehaald. Maar nu vieren we het wel, dankzij de liturgische samenwerking met de Regenboogwijk! Voor die wijk is niet het *dat* maar de *wijze* van vieren bijzonder. Geen samenkomst onder de stralende zon ditmaal, in een tuin ergens in Hilversum. Dat zit er op deze zonovergoten dag helaas nog niet in. Hoe dan ook, voor ons allen is deze dag een uitnodiging om ons af te vragen: waarom zouden we inderdaad deze dag gaan vieren? Als voorganger op deze morgen van onze beide wijkgemeenten mag er van mij een antwoord verwacht worden op deze vraag: wat staat er vanmorgen op het spel? Wat missen we als we deze dag zouden overslaan?

Ik moest om te beginnen terugdenken aan een interview, lang geleden, met één van mijn docenten van de theologische faculteit van de VU. Hij gooide toen flink de knuppel in het hoenderhok door te stellen: *Hemelvaart is het belangrijkste feest dat christenen kunnen vieren*. Dat was een opvallende stellingname. Want het is gebruikelijk om wat tobberig in te zetten bij dit feest. Het is een liturgisch extraatje dat eigenlijk weggelaten kan worden. Het veronderstelt een mythisch wereldbeeld waar wij afscheid van hebben genomen. Als van Jezus net als van Romeinse keizers verteld wordt dat hij ter hemel is gevaren, wat betekent dat dan? Moet je vanuit die kennis niet zeggen: *so what?* Ik meen mij te herinneren dat mijn toenmalige docent een lans brak voor het vieren van Hemelvaart omdat hij zei: wat op het spel staat is het *koningschap* van Christus. Misschien heeft hij wel verwezen naar een tekst van Paulus in de eerste brief aan de Corinthiërs hoofdstuk 15 waarin het beeld wordt gebruikt van Christus die nu als koning heerst. En ook daar doet hij dat als de opgestane, die leeft in de heerlijkheid van God.

Maar misschien is dat niet voor iedereen een toegang. Laten we verder zoeken. Een tweede poging het inzichtelijk te maken. *Wat staat er vanmorgen op het spel?* Een paar jaar terug publiceerde onze landelijke kerk een boekje over de viering van Hemelvaart, onder de titel 'Met zonder Jezus'. Dat is kindertaal, slecht Nederlands. In dat boekje wordt de titel als volgt toegelicht, ik citeer: 'Zodra het mooi weer is willen alle kinderen 'met zonder jas' naar buiten. En hoe vaak je ook zegt dat het 'met jas' of 'zonder jas' is, dat doet er niet toe: 'met zonder jas' is wat ze bedoelen. In ons kikkerlandje is het een aanduiding voor mooie zomerse dagen. 'Met zonder jas' naar school betekent juffen en meesters die vrolijk zijn en niet meer aan hard werken denken. Het staat voor bijna zomervakantie en geen ouders die zeuren over op tijd naar bed. 'Met zonder jas' is geen grammaticale fout maar een wereld van verschil, een status, een verlangen. Zoals 'met zonder jas' een vertaling is van een zomerse dag, zo zou 'met zonder Jezus' de vertaling kunnen zijn van Hemelvaart. Wij leven als wezen, zonder de directe nabijheid van hem die ons richting gaf.

Wij moeten het doen met de herinnering.' Tot zover Hester Smits, predikante toen in Friesland en inmiddels in Leiderdorp. Ik vind het een vondst, om zo te spreken over Hemelvaart. Het houdt twee dingen samen: dat we enerzijds *zonder* Jezus zijn, maar anderzijds *met* Jezus. En samengenomen is het reden tot vreugde!

Nog een poging. *Wat staat er vanmorgen op het spel?* Het vieren van Hemelvaart belet ons om Jezus vast te willen houden. Jezus als de opgestane blijft niet letterlijk onder ons, maar gaat weg om ruimte te maken voor de Geest. En de Geest zet ons in beweging. Hemelvaart is dus een soort tussenstation in het hele verhaal – maar wel een noodzakelijke. Hemelvaart als een jaarlijks terugkerend feest dwingt ons om ons af te vragen: hoe voelt dat, dat Jezus afscheid van ons genomen heeft, dat wij nu echt zelf verder aan de slag moeten? Het is niet toevallig dat ik als lied na deze meditatie gekozen heb *'Al heeft Hij ons verlaten, Hij laat ons nooit alleen.'* Dat is het spannende van Hemelvaart. Verlaten zijn, afscheid genomen hebben, en toch niet alleen zijn, toch verder kunnen met de herinnering, nee meer dan een herinnering, want zijn kracht is nog steeds onder ons, zijn liefde, zijn barmhartigheid. Dat alles is er nog steeds, klaar om door gegrepen te worden.

Nogmaals: wat staat er vanmorgen op het spel? Je kunt ook zeggen: wat op het spel staat is dat we zindelijk proberen te spreken over Gods aanwezigheid in ons midden. Over hoe we God en wereld op een goede manier samen kunnen denken – en ook kunnen gaan ervaren. In het verhaal uit Exodus, hoofdstuk 20, is de hemel de plek van waaruit God spreekt tot ons, met woorden van leven. De hemel helpt de aarde meer aarde te worden. De hemel vult de Schrift, als woorden van leven. Het tekstgedeelte eindigt met een zegen van God, vanuit de hemel. Dit alles rijmt op de slotscène van het Lucas-evangelie! Jezus verschijnt voor de laatste maal aan zijn leerlingen. Hij opent de Schriften voor hen. Hij zegent hen, gaat dan van hen heen en wordt opgenomen in de hemel. Dat mag je vertalen als: in het bereik van God. Opgenomen aan de rechterhand. De lezing uit Exodus 20 eindigt met deze woorden: *Op elke plaats waar ik mijn naam wil laten noemen, zal ik naar jullie toe komen en je zegenen.* Letterlijk staat er: 'waar ik mijn naam wil laten gedenken'. Heleen Weimar heeft hier enkele zondagen terug indringend verteld over de bijbelse betekenis van *gedenken*. Die woorden uit Exodus houden op die manier gelezen een belofte in: waar wij mensen – mensen op de aarde – de Naam van God gedenken – dus de aarde in het licht van de hemel durven te benoemen – daar komt God tot ons en ontvangen wij zegen.

Wat een geweldige woorden zijn dat, zo gelezen, wat een perspectief! Hoe verborgen God ook is, wij zijn niet alleen. Wij mogen Gods naam aanroepen, midden in al wat ons beweegt, midden in wat ons niet lukt, midden in ons lijden, en *daar en niet elders* zullen wij God ontmoeten en zegen mogen ervaren. Vandaar de keuze voor de epistellezing, uit de eerste brief van Petrus. Die bijzondere brief is geschreven aan een gemeente die nood en lijden kent. In die situatie klinkt de oproep: 'wees waakzaam! Want je bent in een situatie van beproeving. Houd je het wel vol? Kun je werkelijk op eigen benen staan?

De slotzinnen van het evangelie van Lucas schetsen het beeld dat de leerlingen vol vertrouwen naar Jeruzalem zijn teruggekeerd. *Al heeft Jezus hen verlaten, hij laat hen niet alleen.* Ze staan niet alleen – en dat niet alleen zijn dat *delen ze*, in een wereldwijde broeder- en zusterschap. Lucas laat dat beginnen in Jeruzalem, waar ze vol vreugde naar zijn teruggekeerd en in de tempel God loven. Petrus spreekt tot een gemeente die het ook durft: zonder de fysieke aanwezigheid van Jezus verder gaan, God vinden in je leven zelf, bedreigd als het is. Petrus heeft daarbij een prachtige vierslag die in de vertaling is weggefallen, maar in het origineel zijn het vier woorden die elkaar versterken, woorden waaruit kracht spreekt:

God zelf bouwt je, jij bevestigt je hij versterkt je hij fundeert je.

Petrus, de stoere visser, die wil het erin hameren: in Gods kracht kunnen we het aan om als Christus in de wereld present te zijn, totdat Gods rijk doorbreekt. God is niet aanwezig *ondanks ons lijden*, maar *in ons lijden*. Jezus is opgenomen in Gods heerlijkheid compleet met alle wonden die wij hem hebben aangedaan. Zo is God werkelijk alomtegenwoordig: er is geen plek van lijden en mislukking waar God niet bij betrokken zou zijn. Juist in deze Coronatijd mogen wij dat belijden. Wij keken misschien nog even omhoog, naar Jezus die achter de wolken verdween, maar toen stonden we op de aarde, daar mag het gebeuren, de navolging, het leven, want God bouwt ons, bevestigt ons, versterkt en fundeert ons. Daar mogen we steeds om bidden, en God zal het ons werkelijk geven.

ds. Erik van Halsema